

1895

2020

København
Fotografiske Amatør-Klub

Flot design og flotte udskrifter

Epson SureColor SC-P700-og SC-P900-fotoprintere ser lige så godt ud som de udskrifter, de producerer. Disse kompakte professionelle A3+- og A2+-printere leverer skarpere detaljer og mere jævne farveovergange ved hjælp af de dybeste sorte og mest sublim blå nuancer.

Besøg www.epson.dk/professionel-foto, hvis du vil vide mere om, hvordan Epson har nytænkt de professionelle fotoprinteres design og udskrifter.

Goecker for shooters

EPSON[®]
EXCEED YOUR VISION

Redaktion:

Jan Adler-Nissen; Egon Andersen

Layout:

Jan Adler-Nissen

Forside: Sigvart Werner; Else, bromolie 1907

Tryk:

Toptryk Grafisk Aps, Gråsten

ISBN

Der er brugt artikler og billeder med tilladelse fra:

Dansk Fotohistorisk Selskab

Lennart Weber: Arven efter Elfelt II

Peter Randløv

Stereoskopklubben v/Søren Hertz-Christensen,

Tak til **VELUX FONDEN** for støtte til Jubilæums udstillingen og Jubilæums skriftet, samt til klubbens medlemmer, der har bidraget med tekster og billeder.

Forord

Den 13. november 1895 samledes en stor gruppe fotointeresserede borgere på Hotel National med det formål at stifte Danmarks første fotoklub. Navnet på fotoklubben blev Københavns Fotografiske Amatør-klub, og fotoklubbens første formand blev den kendte matematiker, aktuar, astronom professor Thorvald Nicolai Thiele.

I slutningen af 1800-tallet var et fotografiapparat ikke hvermandseje, og film og fremkalder var dyrt at anskaffe. Privat fotografering var en eksklusiv interesse for det bedre borgerskab. Det smittede naturligvis af på medlemskredsen i KFAK, hvor man de første år var Des og man omtalte hinanden med titel og efternavn.

I KFAK's første år var den fotografiske teknik i en rivende udvikling, og fotoklubbens medlemmer var i front med det hele – alt skulle afprøves. Der blev lavet sorthvide billeder i bromolie-teknik, gummitryk og kultryk. Da det for mere end 100 år siden blev muligt at lave farvebilleder i en sindrig proces, der hed autochrome, skulle den naturligvis også afprøves. Stereobilleder, altså tredimensionelle billeder, blev så udbredt i fotoklubben, at en gruppe medlemmer oprettede Stereoskopklubben i 1908.

Hele den fantastiske udvikling som fotografiet har gennemgået i de 125 år, som KFAK har eksisteret, er bevaret for eftertiden i et stort digitaliseret billed- og dokumentarkiv på mere end 8000 billeder og mere end 6000 indscannede dokumenter.

I KFAK er vi glade for vores historiske analoge fotografiske fortid, og vi passer på den. Men i dag er det fotografiets digitale nutid, vi beskæftiger os med. KFAK er i 2020 en aktiv fotoklub med omkring 80 møder, ture og arrangementer om året, som medlemmerne har mulighed for at deltage i. Siden 1982 har lokalerne på Jagtvej 11 dannet rammen om fotoklubbens mange aktiviteter.

Ove Lyngsie

Indholdsfortegnelse:

Blade af KFAK's dagbog.....	4
Amatørfotografen.....	10
Mellemkrigsårene og besættelsen.....	12
De skiftende mødelokaler.....	14
Internationale og egne udstillinger.....	16
Pionerindsats på farveområdet.....	18
Fotografer og forfattere i KFAK.....	20
Fotosammenslutninger.....	31
Fotoudflugter.....	32
København gennem tiderne.....	34
KFAK i 2000 - tallet.....	40
KFAK og København i 2019 / 20.....	42
Medlemmerne har ordet.....	48
KFAK i fremtiden.....	50
Formænd gennem tiderne.....	51

Gamle fototeknikker:

v/ Frede Elman Hansen

Tidlige fotografier.....	5
Kultryk.....	7
Gummitryk.....	9
Tidlige farvebilleder.....	18
Autochrome.....	19
Bromolie.....	22

Blade af KFAKs dagbog:

I 1890'erne var København en by i vækst og fremgang. Man havde en urokkelig tro på fremtiden indenfor alle håndværk og brancher. Fotografien var ingen undtagelse, overalt i byen sås skilte med tilbud om at lade sig fotografere hos, om ikke verdens, så stadens bedste fotograf, øverste etage, døren til venstre. Den fotografiske epokes første barneår var gennemlevet - over 100 fotografer havde valgt faget som levevej og spandt guld på deres kunstneriske færdighed, talent og håndværksmæssige kunnen. Udhængsskabene foreviste de smukkeste fotografier tidens teknik kunne frembringe. De sort/hvide visit- og kabinetsfotografier blev fremstillet ad kemisk vej, på en måde som ikke er overgået siden. Vi finder i dag billeder fra den tid, så perfekte som var de optaget i går. De vordende amatørfotografer beundrede fagmandens produkt. Var det mon muligt at gøre ham kunsten efter?

De første Pionerer:

Grundlaget var lagt på de højere læreanstalter, hvor de velsituerede borgerlige kandidater udførte de første dristige forsøg. Deres "bibel" var Kleffels "Vejledning i praktisk Fotografi" fra 1865. Efterhånden blev der publiceret adskillige andre skrifter, som gav fyldestgørende anvisninger på, hvorledes man ved selvstudier kunne "kikke" fagfotografen i kortene.

I hovedstadens centrum åbnede den ene fotoforretning efter den anden udelukkende med salg til private for øje, og i forsommeren 1894 skulle to fremtrædende mænds møde i Hviids Vinstue på Kgs. Nytorv blive det afgørende skridt til at oprette en fotografisk klub efter engelsk mønster.

Året efter blev der fremsendt en indbydelse til en håndfuld personer, hvis kendskab og interesse for

fotografien var velkendt. Indbydelsen gjaldt stiftelse af Københavns Fotografiske Amatør-Klub, som fandt sted den 13. november 1895 på Hotel National i København. I indbydelsen lød det:

"Et konstituerende Møde til Dannelsen af en fotografisk Amatør-klub i Kjøbenhavn efter Opfordring fra følgende Indbydere: Professor ved Universitetet C.G. Gædeken, Overretssagfører I. Hartvigson, Frøken Louise Melchior, Frøken Helga Munch, Fabriksejer Kj. Müllen og Cand. jur. G. Weis."

Overretssagfører. Hartvigson bød velkommen på indbydernes vegne, og Højesteretsagfører Michael Lunn blev valgt til dirigent og fremlagde mødets dagsorden. Ordentligt og formelt gik det til, og grundigt gik man til værks, også med hensyn til behandlingen af det fremlagte forslag til love for den påtænkte klub.

Optagelsesbetingelserne blev strammere end nogen forening af den art i dag ville vove. Man skulle anmeldes for bestyrelsen af et medlem, og hvis der ved meddelelsen om optagelsesbegæringen på en ordinær mødeaften rejstes indsigelse, skulle der foretages afstemning. For at blive optaget krævede det to tredjedele majoritet.

Den første bestyrelse blev følgende damer og herrer:

Professor T. N. Thiele (klubbens første formand), HRS. Michael Lunn, ORS. I. Hartvigson, frøken Helga Munch, fabriksejer Kj. Müllen, cand. jur. G. Weis. Suppleanter; Professor C. G. Gædeken og grosserer P. Knudsen.

Danmarks første fotoklub var en realitet.

Foto : H.N. Rom : Niels Juelsgade ,1905

Tidlige fotografier

De tidligste fotografier - som f.eks. Niepce billeder fra 1826 og daguerreotypier der kom i 1837 - er alle unikke. Dvs., at der findes kun det ene billede. Der var ingen mulighed for at lave direkte kopier på dette tidspunkt. Dagerreotypier er egentlig negative billeder, men den måde de monteres på gør, at de ses som positive billeder.

Englænderen Henry Fox Talbot havde allerede i 1835 lavet negative billeder på papir. I 1841 kom han med kalotypi metoden der også er baseret på papir behandlet med sølvsalte (her sølvjodid) – og som han ved hjælp af kemikalier omdannede til et negativ. Talbot's kalotypier kan kontaktkopieres i en ramme til et andet stykke fotopapir – og man får derved et positiv billede. Og det var afgørende for fotografiens videre udvikling.

Glasplader med kolloidum (vådplader) findes allerede fra ca 1851 og glasplader fremstillet på fabrikker (tørplader) kommer fra 1884.

På papirsiden findes der et hav af forskellige kvaliteter og metoder til at lave de positive billeder.

Københavns
fotografiske
Amatørklub

Stifter 1895.

—
Aarskontingent 8 Kr.
—
8 maanedlige Møde-
aftner i Vinter-
sæsonen.
—
Bibliothek.
—
Lysbilled-Laterne til
Udlaan blandt
Medlemmernes.

* * *

Bestyrelse 1904:

C. J. BRODERSEN, Formand.
L. SCHOW, Næstformand.
E. HERTZSPRUNG, Sekretær.
N. ROM, Kasserer.
N. FISCHER.
J. MØLLER.

Indmeldelse sker gennem et Medlem eller
ved Sekretæren, boende **Hollændervej 3.**

Klubbens formål:

Klubben skulle være et samlingssted for de amatørfotografer, der var interesseret i billedmæssig fotografi. De skulle her kunne dyrke og udvide kendskabet til deres fælles interesse, og det stod stifterne klart, at oplysninger om teknikken og daltidens vanskelige fremgangsmåder måtte være et væsentligt indslag i klubbens daglige arbejde.

Men lige så klart stod det for de ledende, medlemmer, at det væsentligste formål måtte være at skabe ”billeder” - fotografiske produkter, der havde noget at sige en større kreds, både amatørfotograferne og almindelige mennesker.

Kort sagt: Formålet med KFAK skulle i sidste instans være at virke som befordrer af kunstneriske mål.

Denne dualisme i den oprindelige målsætning: på den ene side at give medlemmerne kendskab til den nødvendige fotografiske teknik og på den anden at opfordre og medvirke til kunstnerisk skabende virksomhed, har præget klubben i alle årene.

Det har til tider været vanskeligt at finde balancepunktet mellem teknik og fotografisk kunst. Som oftest har man i denne konflikt kunnet finde årsagen til kriser eller stagnation i klubbens liv. Men hver gang er den anden side af klubbens virke - som fugl Fønix - på ny kommet til live:

Interessen for billedernes kunstneriske indhold.

Selvfølgelig har også andre forhold spillet ind i klubbens historie på godt og ondt. Personlige brydninger kan ikke undgås i de fleste foreninger. Også KFAK har haft sådanne kontroverser - det ryger endnu fra visse sider i vore gamle bestyrelsesprotokoller.

Men stridigheder er altid hurtigt blevet bilagt af den besindige kerne i klubben, der har haft for øje, at formålet var at skabe ”billeder”.

Foto : C.A. Reitzel. : Sankt. Jørgens Sø 1887 Udsigt over Sankt. Jørgens Sø fra lejligheden, hvor fotografen boede med sine forældre.

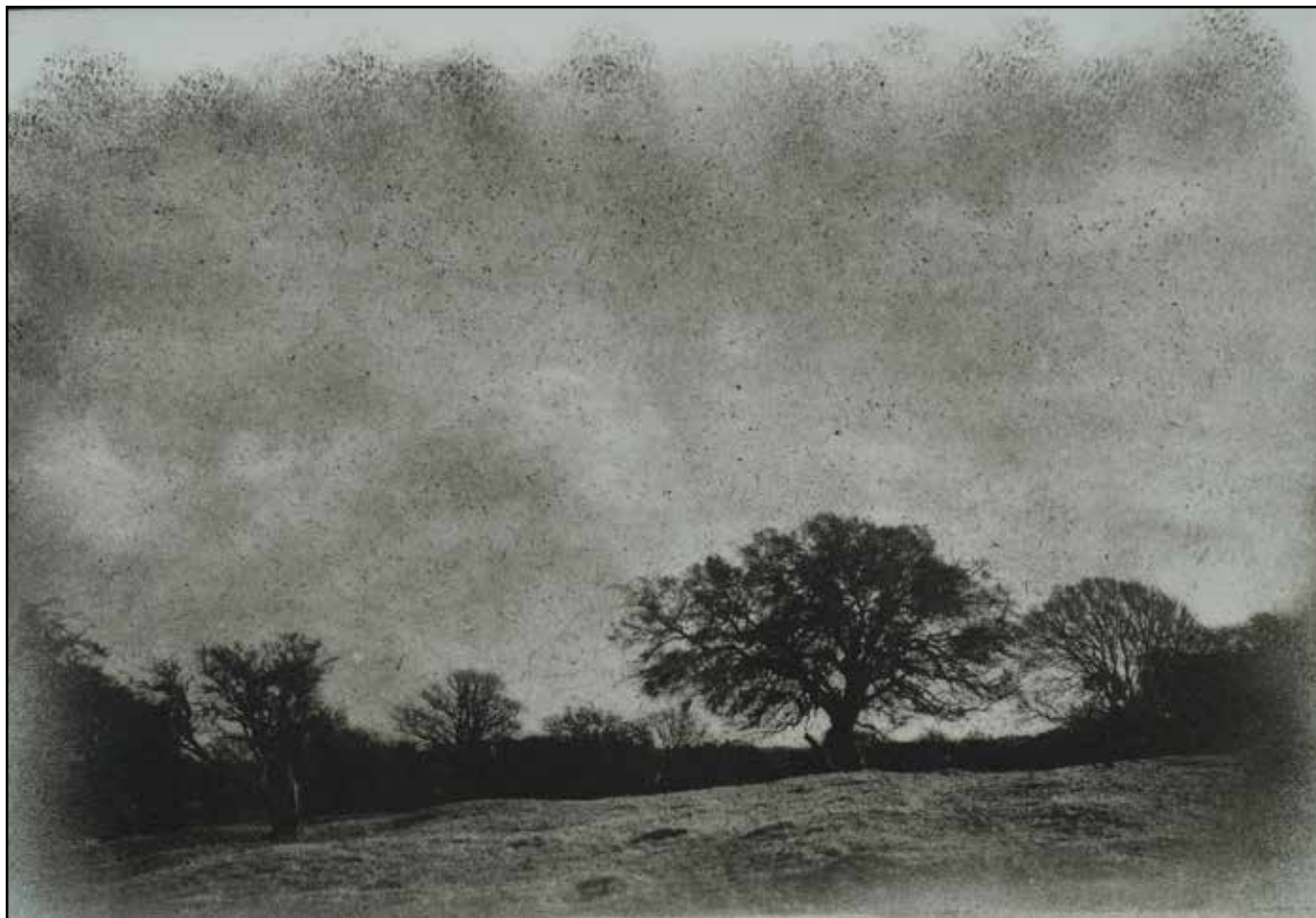

Foto : Hans P. Carl : kultryk ?, 1914

Kultryk.

Til denne proces – som er ret omstændelig - skal man bruge

- Gelatine i en vandig opløsning
- Sukker
- Vandbaseret farve – f.eks. sort.
- Kalumdikromat opløsning

Den vandbaserede gelatine opløsning opvarmes til ca. 50 grader og sukker og farve tilsættes.

Det hele sies gennem et klæde for at sikre at der ikke er større partikler tilbage.

Evt. tilsættes der vand. Opløsningen opvarmes igen til ca. 50 grader.

Opløsningen hældes ud på et syntetisk papir, der er placeret på en vandret metalplade og fordeles jævnt. Der placeres nogle magnetiske 'diger' der svarer til negativets størrelse og som forhindrer opløsningen i at flyde for langt. Det hele tørres nu i et par timer. Den hærdede gelatineopløsning frigøres fra magneterne. Papiret hænges nu til tørre i nogle dage.

Og så er vi endelig kommet til at vi kan lave billedet.

Papiret med emulsionen skal nu påføres den lysfølsomme opløsning.

Der bør arbejdes med mørkekammerbelysning fra nu af.

Den lysfølsomme opløsning er en blanding af isopropyl alkohol og kaliumdikromat.

Hæld halvdelen af opløsningen udover papiret med den hærdede gelatineopløsning.

Fordel opløsningen jævnt. Og lad den suge ind i gelatinen. Påfør derefter resten af opløsningen.

Lad det hele tørre – gerne med en ventilator i ca. 1 time.

Herefter placeres papiret sammen med negativet i en kontaktramme. Herefter belyses med UV lys i 10 – 15 minutter.

Placer det papir det endelige billede skal overføres til i koldt vand i 15 min. Det belyste syntetiske papir lægges også i vandbadet i 5 minutter.

Herefter placeres de to papirer over hinanden. Comboen tages op og placeres i pres med avispapir og plader i 15-20 min. Det er vigtigt, at man sørger for at der er fuld kontakt mellem de to papirer overalt.

Og så skal der udvaskes som for at fjerne de steder hvor der ikke skal være tegning. Læg comboen i et vandbad ved ca. 40 grader. Gelatinen mellem de to papirer begynder at smelte – og langsomt kan man løfte det syntetiske papir fri. Fortsæt med at skylle fotoet så den opløselige del af gelatine opløsning forsvinder. Til sidst skylles i et koldt vandbad.

Og så endelig står man med det færdige kultryk. Og måske er det godt. Måske ikke.

Stereoskopklubben

En gruppe af KFAK's medlemmer stiftede i 1908 en særlig forening for stereofotografer. Der blev lavet vedtægter og dannet en bestyrelse blandt de 14 personer, der startede klubben:

H. Alstrup, kommunelærer.
C.J. Brodersen, direktør.
R. Dons, laboratorieforsøger.
Peter Elfelt, kongelig hoffotograf.
J.P. Gjerulff, civilingeniør.
Thorvald Hansen, civilingeniør.
E. Hertzprung, professor.
Aage Kirschner, civilingeniør.
E. Liisberg, civilingeniør.
Chr. Winther, professor.
P. Juhl, stilling ukendt.
C.A. Reitzel, boghandler.
H.H. Schou, civilingeniør.
Hesselbo, cand. pharm. ved Steins Laboratorium.

Medlemslisten bærer tydeligt præg af, at det var det bedre borgerskab, der interesserede sig for stereobilleder, idet investering i kameraer, glasplader og andet udstyr krævede en god indkomst.

En vigtig aktivitet var cirkulationsmapperne, hvor medlemmerne indlagde deres billeder til diskussion, en aktivitet som stadig er krumtappen i foreningen.

Foto : S Sandorf

Stereoskopklubbens generalforsamling fra 1913:

Personerne er fra venstre:
Vekselmægler S. Sandorf
Inspektør, Civilingeniør Aage Kirschner
Direktør, Civilingeniør Hans Henrik Schou
Direktør for Frederiksbergs Tekniske Forvaltning,
Civilingeniør C.J. Brodersen
Chef for Københavns Brandvæsen, Civilingeniør
Emil Liisberg
Kommunelærer, Cand. Phil. Hjalmer Alstrup

Stereokamera 11x17 cm. Ca. 1875 – 1890
Fremstillet af Jens Poul Andersen, Nellerød "Nellerødsnedkeren"
Fra Lennart Webers bog "Geniet fra Nellerød"

*Foto : Julius Møller :
Mod solnedgang ved Cortina. Gummitryk
(billedet er også gengivet i Amatørfotogra-
fen, årgang 2, juni 1913)*

Gummitryk

Ved gummitryk er det en lidt anden proces.

Til denne proces skal man bruge

- Gummi arabicum (en vandbaseret gummi opløsning)
- En vandbaseret farve. Alle farver kan benyttes. Det kan f.eks. være plakat- eller guachefarver.
- Kaliumdikromat.

Man blander disse 3 ting sammen.

Kaliumdikromat hærder de dele af gelatinen, hvor den udsættes for lys.

Opløsningen påføres et stykke papir (almindeligt papir) med en pensel. Det gøres med strøg fra 2 sider efter hinanden.

Opløsningen suges ind i papiret ret hurtigt. Papiret tørres derefter.

Nu skal papiret belyses. Man placerer et negativ foran papiret i en lysramme. Det sættes ud i sollys i f.eks. 6 minutter. Kaliumdikromat er lysfølsomt – men stort set kun i UV- området.

Efter belysning skal papiret udvaskes. De steder hvor gelatinen ikke er hærdet opløses hurtigt.

Man kan bruge flere farver efter hinanden, hvis det er interessant.

Negativet, der bruges, kan f.eks. være lavet på en jet ink printer – som negativ

AMATØR FOTOGRAFEN

Foto : Sigvart Werner : En god historie

Tidsskriftet Amatør-Fotografen udkom i årene 1912 - 1919 med 12 numre pr. år. Så i slutningen af 2019 er det 100 år siden det sidste nummer kom på gaden. Udgiver var Martius Truelsen, der ejede et bogforlag og et trykkeri.

Martius Truelsen var aktivt medlem af KFAK, og tidsskriftet var også ”officielt” medlemsblad for klubben. Prisen for bladet var i 1912 75 øre pr. kvartal.

Når året var slut, kunne man sende sine 12 løse numre ind til forlaget og få dem indbundet.

I perioden 1912 - 1917 var Hans Waagø ansvarshavende redaktør, i 1918 var det Axel Hjort, og fra starten af 1919 var C.J. Schrøder redaktør få

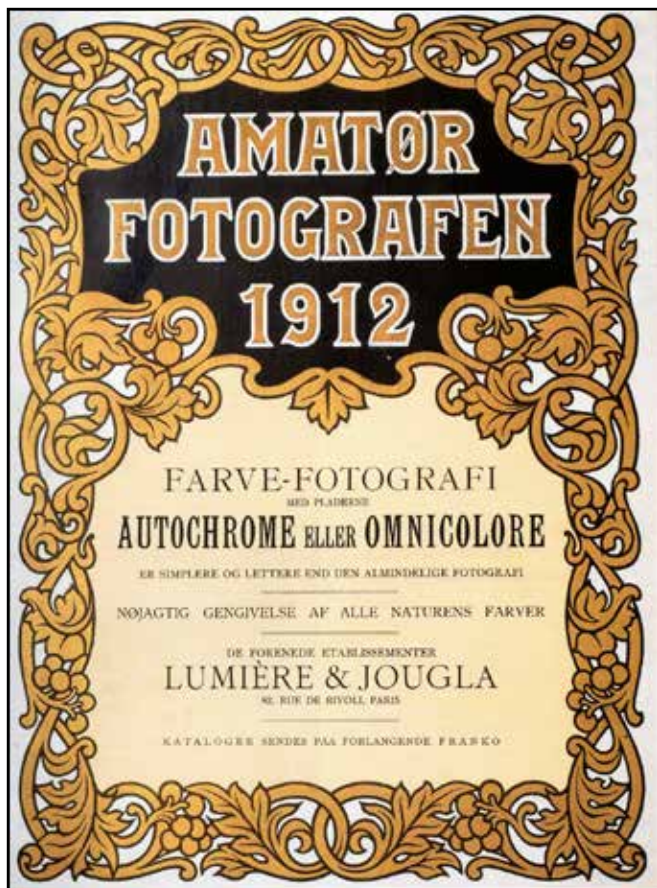
måneder. Herefter overtog Herman Bente jobbet, indtil bladet gik ind ved udgangen af 1919.

Allerede i det første nummer indgik en artikel om lysbilleder i hjemmet og fremstilling af farvebilleder på papir. I de første numre fandtes flere artikler om fremkaldelse af autochromepladen.

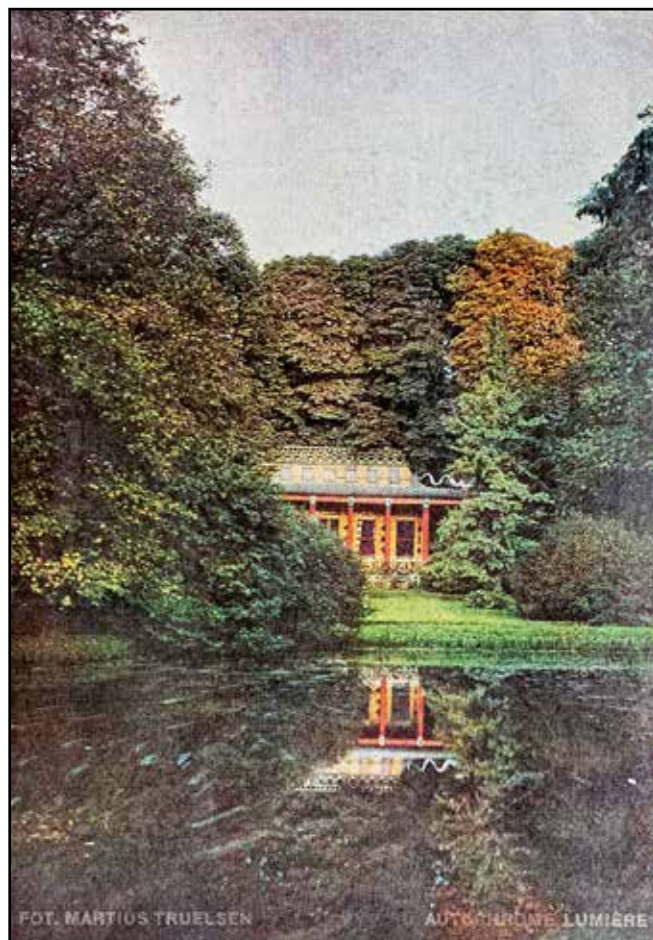
Amatør-Fotografen udmærker sig ved en høj kvalitet hvad angår såvel papir som tryk.

I mange numre er indsat en speciel side i starten af månedsnummeret, hvorpå der er klæbet en reproduktion af et billede - et kunsttryk. Allerede i 1912 er der flere artikler, hvor der gengives farvebilleder.

Fra starten har man annoncer fra primært danske

Forsiden af den indbundne udgave fra 1912. Martius Truelsen har indsat en annonce for autochrome plader fra Lumière og Jouglà i Paris. Den var der ikke i det første hæfte.

Gengivelse af en autochrome optagelse af Martius Truelsen. Motivet er det Kinesiske Lysthus i Frederiksberg Have. Billedet er kunsttryk i hæfte 4 årgang 1912

firmaer, der sælger fotoartikler. Annoncerne er i vid udstrækning for fotoudstyr fra tyske firmaer. Det er med til at holde prisen for tidsskriftet nede.

I forbindelse med at den 1. verdenskrig begynder i september 1914, sker der en ændring for bladet: Antallet af annoncer falder drastisk, og økonomien bliver selvfølgelig anstrengt. Men alligevel fortsætter bladet med at udkomme gennem krigen - og det sidste nummer er som sagt december 1919.

Redaktør Herman Bente og udgiver Carl Aller (der købte Martius Truelsens virksomhed i 1918) skriver i det sidste nummer, at de regner med at bladet snart genopstår - men det skete aldrig.

Foto : Axel Duckert :Fra Christianshavns kanal

Mellemkrigsårene og besættelsen

Ændringer i medlemskredsen:

Historisk afspejler KFAK's første år ganske morsomt den udvikling, der er sket fra 90'ernes borgerlige København, det gode borgerskabs tid, frem til dagens noget mere jævne, ligefremme klubliv. Ikke at klubben begyndte i kjole og hvidt - men der er alligevel en mærkbar forskel. Vi finder ikke mange håndværkere i de første 25 års medlemsprotokoller, og ledelsens sociale stade fremgår af de tidligere nævnte navne.

Det må imidlertid ikke glemmes, at fotografi omkring århundredskiftet var en kostbar hobby, og de "lavere klasser" havde som oftest kun lige til dagen og vejen.

Det ændrede sig dog efter den første verdenskrig, og i dag findes heldigvis alle samfundslag og alle aldersklasser, fra unge til 80-årige veteraner, repræsenteret. Hvad mere er: De kommer til møderne og dyrker deres fælles interesse i skønneste samdrægtighed.

En generalforsamling:

Den 31. marts 1918 skal vi overvære den årlige ordinære generalforsamling og i korte uddrag beskrive dens forløb.

Bogtrykker Martius Truelsen blev valgt som dirigent, hvorefter formanden, direktør Brodersen, aflagde beretning. Her gengivet i uddrag:

Foto : Louis Hertz : Tulstrup 1926 Autochrome dias 9x12 cm

”Foraaret 1917 afholdtes en Udstilling, der havde vakt megen Opmærksomhed og givet et Overskud på 796 Kr. 85 Øre. Medlemstallet var steget til 180. Der var i Vinterhalvaaret holdt Møder hver Torsdag med afvekslende Foredrag, Demonstration og Forevisning af Lysbilleder. Der var afholdt 2 Kurser i Bromolie under ledelse af Fotograf N. Chr. Bang. Formanden rettede en Tak til alle, som havde bidraget til Arbejdet i det forløbende Aar. Klubbens finansielle Status var god med et Overskud på 582 Kr. 58 Øre.

Bestyrelsen blev genvalgt. Bestyrelsen består derefter af D’ Herrer P.G.K. Bentzon, C.J. Brodersen, H.H.J. Brusendorff, A. Poulsen, E. Ridler, H.C. Rom, R.H. Stam og Orla Sæby; Suppleanter er D’ Herrer C.A.Reitzel og William Truelsen; Revisorer er D’ Herrer Carl Frederiksen og Martius Truelsen. Udstillingsudvalget består af D’ Herrer Chr. Bertelsen, Chr. E. Hansen, William Truelsen, Sigvart Werner samt Klubbens Formand og Kasserer”.

Sluttelig rettede formanden en varm tak til bogtrykker Martius Truelsen for den støtte han ydede amatør-fotografien ved at udgive ”Amatør-Fotografen” og den overordentlig smukke udførelse, han ofrede på dette blad.

2. verdenskrig:

Danmarks besættelse den 9. april 1940 blev et vendepunkt i klubbens arbejde og mødeaktiviteter.

Den regelmæssige import af fotografiske materialer fra f.eks. England og USA blev brat afbrudt. Man måtte klare sig med tyske og danske produkter.

Her kom ”Mercur”s indsats til at spille en stor rolle. Firmaet ”Mercur” blev grundlagt i slutningen af 1800 tallet og havde til huse i Trekronergade i Valby. Firmaet fremstillede film, fotopapir og diverse fotokemikalier. Under 2. verdenskrig brugte mange firmaets produkter, da importen fra udlandet var begrænset. Firmaet lukkede i 1964.

Besættelsestidens udgangsforbud, luftalarm m.m., særlig i perioden efter folkestrejken den 29. august 1943, var generende. Man begyndte at afholde møder om søndagen, på grund af tyskernes udgangsforbud, og adskillige vellykkede ekskursioner blev ligeledes afviklet på helligdage.

Årene efter 2. verdenskrig:

Heldigvis kom foråret 1945, og en ny tid begyndte for klubbens medlemmer. Der gik dog nogle år før varedirektoratets tilladelse blev givet til import af udenlandsk fotografisk materiale. I de 5 besættelsesår var udviklingen gået uden om Danmark - glæden var stor, hver gang nye film eller papirsorter kunne øjnes i fotohandlerens butik.

De nyudviklede fotografiapparater kombineret med de nye kemiske produkter gav et frisk pust og en fremgang i brugen af KFAK’s mørkekammer.

Man begyndte at "overgå" hinanden i teknisk udstyr, til tider for meget, men resultaterne udeblev ikke. En strøm af velkomponerede, dristige og interessante fotografier så dagens lys.

I begyndelsen af 1950'erne blev det også muligt at amatør-fotografere i farver..

På klubbens ordinære generalforsamling den 15. marts 1951 overbragte Direktør Johannes Heegaard Poulsen fra firmaet ”Mercur” en hilsen fra sin bror, klubbens formand Axel Heegaard Poulsen, der på grund af sygdom var forhindret i at være til stede. I sin tale lovede han at forære KFAK en dirigentklokke af det pure sølv, udvundet af fixerbade.

Klubben mistede desværre klokken ved et indbrud i klublokalet i april 2016.

Thorstensen fonden:

Thorbjørn Thorstensen var et af KFAK’s mest aktive medlemmer. Klubbens billedarkiv rummer mere end 500 af hans billeder. Efter mere end 20 års medlemskab, meldte hans sig ud i 1988 på grund af sygdom.

Efter hans død oprettede hans hustru Ida Thorstensen i 1992 en fond på kr. 200.000 til Dansk Nikon Klub og KFAK.

Der skulle afholdes en fotokonkurrence, ”Thorstensen konkurrencen”, hvert andet år på ulige årstal i april måned til hans minde.

De skiftende mødelokaler:

Mørkekammer lejede man allerede i januar 1896 hos fotograf Bech i Lille Kirkestræde, og dette godkendtes af medlemmerne på den første ordinære mødeaften i Søvavillonen den 15. januar 1896. Her var også klubbens faste tilholdssted indtil udgangen af sæsonen 1901- 02; således afholdtes det 50. ordinære møde i Søvavillonen den 28. Februar 1902.

Fra efteråret 1903 flyttedes møderne til hotel Hafnia, og her afholdtes de større møder i mange år, også efter at klubben havde fået egne lokaler på Gl. Kongevej 96 – helt oppe under taget - skiftevis benævnt ”atelier og mødelokaler.”

Det nyoprettede mørkekammer blev fundamentet for en videreudvikling af medlemmernes kreative evner. Perioden var umådelig rig på nye tekniske opfindelser - ikke mindst fremkomsten af nye papirsorter og toningsmuligheder gav anledning til, at mange medlemmer fremstillede de rene ”kunstværker”. De kunstneriske intentioner var jo endnu at efterligne den klassiske malers motivverden og udtryksmåde.

Perioden kaldtes piktorialismen, hvor ædeltryk, som bromolie- og kultryks billeder var særdeles velegnet om end noget kompliceret og besværlig.

Ukendt fotograf :
Jagtvej / Borups Alle 1905

En del amatørfotografer mistede pusten, når de skulle bearbejde det fotografiske Whatman-papir efter strenge og præcise recepter. Heldigvis var der også mange, der mestrede teknikken til fuldkomnethed. Deres resultater kan vi i dag nyde med stor beundring.

Indtil 1940 var disse lokaler klubbens faste tilholdssted, men efter flere klager fra underboen over støjende adfærd ud på de små timer, blev lejemålet opsagt.

Heldigvis lykkedes det at finde nye, velegnede lokaler lige henne ”om hjørnet” på H. C. Ørstedesvej 22A. Her var klubben indtil juni 1961, da værten selv skulle bruge lokalerne til udvidelse af sin forretning.

I de næste to sæsoner var foreningen ”hjemløs” i den forstand, at vi måtte leje lokaler for hver enkel mødeaften. Det store bibliotek og mørkekamrene, billedarkivet og meget andet udstyr måtte opmagasineres, og indtil det i september 1963 lykkedes at købe en danseskole på Amager Fælledvej, var klublivet ikke helt det samme som i de mange år forud. Her fandt klubben sig til rette, og trods en huslejestigning til over det 3-dobbelte kort tid efter indflytningen, var det muligt at skabe en fornuftig balance på budgettet.

I 1966 blev ejendommen overtaget af en ny administrator, og de følgende år steg huslejen, samtidig med at klubben måtte begrænse fremlejen til andre foreninger.

Da økonomien ikke kunne hænge sammen, opsagde klubben lejemålet i 1972.

Man havde på dette tidspunkt allerede fundet nye lokaler på Gammel Kongevej 47B, 4 sal i en industribygning. Her fik vi 225 kvm. til en lidt for høj husleje. Løsningen blev et lokalesamarbejde med Leica Klubben og Dansk Nikon Klub under navnet ”Københavnske Fotoklubbers Lokaler”, (KFL).

Ideen til oprettelse af en lokaleforening skyldtes

Foto : Egon Andersen
Indgang på
Gl. Kongevej, 1972

Dansk Nikon Klubs daværende formand Mogens Jepsen. Foreningen skulle kun være administrativ og stå som den egentlige lejer af lokalerne, og udleje lokalerne til de tilsluttede klubber.

Der forestod nu et stort renoveringsarbejde, som lagde beslag på mange af klubbernes medlemmer. Der skulle indrettes mødelokale, atelier, mørkekammer og ikke at forglemme en pub, hvor der kunne drikkes kaffe m.m.

Et par år efter blev ejendommen solgt. Den nye ejer gjorde ikke meget for at holde ejendommen i god

stand, men satte i stedet huslejen op.

Af økonomiske grunde trak Leica Klubben sig ud af lokalesamarbejdet i 1980, og i 1982 blev økonomien så anstrengt, at man så sig om efter nye lokaler. Dem fandt Dansk Nikon Klub på Jagtvej 11, hvor KFL købte os ind i en andelsboligforening.

Også her måtte medlemmerne i gang med værktøjet. Skillevægge skulle fjernes, nye skulle opstilles, der skulle laves nyt køkken og toilet, og ikke mindst skabe til opbevaring af klubbernes udstyr. Hver klub fik desuden et udstillingsvindue til op-hængning af billeder ud mod Jagtvej.

Foto : Egon Andersen : Klubbens hus 1986

Internationale og egne udstillinger

I 1897 fik klubben fremstillet matricer til prægning af medaljer i guld, sølv og bronze. De blev uddelt første gang samme år til 10 præmierede billeder i klubbens første fotokonkurrence. Medaljerne er siden blev brugt i andre konkurrencer og som hæderstegn til især æresmedlemmer.

KFAK afholdt sin første udstilling 11. - 23. oktober 1898 i Løvstræde 7 i lokalerne over C. A. Reitzels boghandel. Udstillingen bestod af ikke mindre end 547 billeder, der også omfattede stereoskopbilleder og diapositiver.

De internationale udstillinger fristede. På den 3. internationale salon i Bruxelles i 1903 fik C.A. Reit-

zel, fabrikant Niels Fischer og fabrikant Carl Frederiksen antaget 7 billeder.

Det fremgår af klubbens annaler, at der blev ført en omfattende korrespondance med klubber i England, Tyskland, Frankrig, Belgien, Holland, Danzig og Østrig, man fik endog en omtale i Neues Wiener Abenblatt i 1904.

I 1904 arrangerede KFAK sin første internationale udstilling i Bredgade 21 fra den 22. april til den 1. maj. Bestyrelsen blev imidlertid bange for, om økonomien kunne holde.

Der var allerede kommet billeder fra udlandet, så det var for sent at aflyse. Udstillingsudvalget opret-

Foto : Hans Henrik Schou : Udstilling på "Den Frie", 1918

tede derfor en garantifond på 500 kroner fordelt i portioner på 25 kroner.

Klubmedlemmerne tegnede sig for 22 portioner, 2 mere end ventet, og økonomien var reddet. Det blev i øvrigt en succes med 485 indsendte billeder. Man præsenterede en række af klubbens førende fotografer, bl.a. grosserer Sigvart Werner, fabrikant D. Duckert, telegrafist Hans Waagø og C.A. Reitzel.

I de følgende 10 - 15 år afholdt KFAK adskillige udstillinger på "Den Frie" på Østerbro og på forskellige hoteller, hvilket resulterede i en del presseomtale til gavn for klubben og fotografiet.

I perioden 1937 - 1950 arrangerede KFAK 11 landsudstillinger i Kunstindustrimuseet og på Charlottenborg.

I efterkrigsårene afholdt klubben flere jubilæumsudstillinger. Den mest bemærkelsesværdige fandt sted i 1970, 75 års jubilæet i Nikolaj Kirke. I kraft af sine mange udenlandske kontakter fik formanden Tommy Frenning, halvdelen af Agfa museet til København og opstillet i kirken side om side med jubilæumsudstillingen.

Klubbens gamle ICA projektor fra 1921 blev renoveret, så der kunne vises gamle dias i udstillingstiden.

100 års jubilæet blev markeret med 2. Nordiske

Fotosalon 1995, STELLA POLARIS udstilling på Københavns Rådhus. Derudover var der gamle billeder fra KFAK's billedarkiv, gamle kameraer og andet fotoudstyr udlånt af Dansk Fotohistorisk Selskab.

STELLA POLARIS udstillingen blev startet i 1993 af Frederikssund Fotoklub i anledning af deres 50 års jubilæum.

I 2007 arrangerede KFAK en stor fotoudstilling i kulturhuset på Dortheavej i Københavns nordvest kvarter.

Samme år arrangerede klubben sammen med Fotografiska Föreningen i Malmö, en fotoudstilling i Heerings Gaard på Christianshavn, hvor der i mere end 150 år er blevet fremstillet Cherry Heering og andre gode danske likører

I 2008 afholdt KFAK udstillingen "Mellem Sund og Bælt" samme sted. Udstillingen blev startet af Fotoklubben Negativ Roskilde i 2005 og har siden været afholdt af først Frederikssund og herefter Herlev Fotoklub. Udstillingen er åben for alle fotografer bosiddende øst for Storebælt og vest for Øresund samt på Bornholm. Udstillingen er de senere år blevet afholdt af Brøndby Strand Fotoklub.

Foto : Jakob Laurup : 100 års jubilæums udstilling 1995 på Københavns Rådhus

Pionerindsats på farveområdet:

Mange nye ting har stået deres første prøve på dansk grund i KFAK. Det gælder ikke mindst farvefotografien, hvor vi lige fra århundredets begyndelse har haft medlemmer blandt pionererne.

Bdr. Lumières opfindelse af autochromepladen i 1907 blev en spændende udfordring. Pladernes høje indkøbspris satte dog visse begrænsninger. De første KFAK pionerer var medlemmer som Louis Hertz, Niels Fischer og C.A.Reitzel, folk som havde de fornødne økonomiske midler til rådighed.

Tidlige farvebilleder

Det er klart at man tidligt startede med at forsøge at lave farvegengivelser - og ikke bare monochrome billeder. Man brugte tidligt håndkolorering af monochrome billeder - men det er jo ikke helt det samme.

Den første proces, der reelt blev brugt til at lave farvebilleder, er 3 farve processen. Ved denne sendes lyset igennem objektivet i kameraet v.h.a. prisme/spejle til 3 monochrome plader der er forsynet med hhv. et rødt, grønt og blåt filter.

De 3 plader fremkaldes derefter normalt som positive plader.

Når man skulle se farvebillederne, blev de 3 plader placeret bag et rødt, grønt og blåt filter i et lysbilledapparat, og de 3 'lyskilder' blev så samlet igen til et farvebillede. Denne metode tog sin begyndelse allerede i 1861.

De mest kendte eksempler på denne proces er en række billeder af Sergey Prokudin-Gorsky der i perioden 1909-1915 dokumenterede den russiske zars rige.

Foto: Louis Hertz : Parti fra Sverige. 1926 Autochrome

Ukendt fotograf : Gustav Theilgaard demonstrerer fremstilling af farvepapirbilleder i klublokalet på H.C. Ørstedvej. 1958

Autochrome

Det næste store gennembrud kom da brødrene Lumiere i 1907 kom med autochrome plader.

Disse plader er almindelige glasplader der på den ene side har først et lag med farvede stivelseskorn og derover en pankromatisk lysfølsom emulsion.

Stivelseskornene er farvede med orange, grønt og violet og er meget ensartede i størrelse. Blandingsforholdet er 40 % grønne, 30% violette og 30 % orange korn.

Først blev et bindemiddel lagt på glasset, og derefter blev blandingen af de farvede stivelseskorn blæst på pladen med bindemidlet. Det er helt afgørende i denne proces, at denne belægning med de farvede stivelseskorn kun er et korn i tykkelsen – og der må ikke være nogen helligdage. En af arbejdsgangene var at bearbejde siden med de farvede stivelseskorn med tryk fra en rulle. Til slut blev denne belægning så forsejlet med shellak. Ovenpå påføres så en pankromatisk sølvbromid emulsion.

Når pladen belyses i kameraet med glassiden mod objektivet, passerer lyset gennem stivelseskornene og videre til den lysfølsomme emulsion.

Pladen fremkaldes herefter i en omvende-proces.

Og nu kan pladerne så sættes i et lysbilledapparat og man får et 'farvebillede'. Pladerne var ikke særligt lysfølsomme og krævede lang eksponeringstid.

Og som en sammenligning til nutidens kameraer – ja så er det jo meget lig den måde moderne sensorer fungerer med et Bayer filter. Blot er farverne her rød, grøn og blå.

KFAK's billedarkiv har en række autochromer optaget af medlemmer i perioden 1910 – 1921.

Og i Amatørfotografens nummer fra marts 1912 har Martius Truelsen skrevet en artikel om bl.a. autochrome fotografier.

Torsdag den 15. oktober 1953 blev en mærkedag for KFAK.

På denne mødeaften i lokalerne på H.C. Ørstedvej, demonstrerede klubbens formand Gustav Theilgaard fremkaldelse af en omvendefarvefilm.

Demonstrationen blev så stor en succes, at programmet blev gentaget den næste mødeaften. Ved et senere møde var turen kommet til negativ farvefilm og farvepapir.

Theilgaard var administrerende direktør for Dansk Galoche- og Gummifabrik i Køge, senere ændret til Codan Gummi. Han var kemiingeniør og havde desuden en fotografisk uddannelse.

Det gjorde ham i stand til at udarbejde opskrifter og fremkaldemetoder til processerne.

Efter offentliggørelsen af opskrifter og fremgangsmåde, høstede Theilgaard stor anerkendelse i ind- og udland og fik tildelt KFAK's sølvmedalje.

Fagfotografernes nestor, tidligere landsformand i DDF og ggl. svensk hoffotograf Weg skrev efter en demonstration i 1953, at man var taknemmelig, fordi KFAK havde villet give fagfotograferne lejlighed til at lære af amatørerne, hvad der var af nyt indenfor farvefotografien.

Theilgaard blev i 1967 udnævnt til Æresmedlem, og i 1972 på sin 70'års fødselsdag fik han overrakt KFAK's forgyldte sølvmedalje for sit revolutionerende arbejde indenfor farvefotografien.

Fotografer og forfattere i KFAK

Blader man i KFAK's medlemsprotokoller, støder man på mange dygtige fotografer, der fra klubbens start har haft stor betydning for fotografiets udvikling i sort/hvid og farve, ikke mindst ved brugen af de særlige processer, der blev benyttet i mørkekamrene. Flere af disse processer, som f. eks. bromolie, kan næsten ikke udføres i dag, da flere af de kemikalier, der bruges, kræver særlig tilladelse. Nutidens fotografer har også for travlt, det havde man ikke for 100 år siden.

Niels Fischer var en alsidig fotograf. Foruden landskaber og menneskeskildringer optaget i ind- og udland, var han utrolig dygtig til aftenoptagelser, som var svært at håndtere for 100 år siden. Han lavede også en del autochromeoptagelser i perioden 1910 - 1921.

Så tidlig som i 1887 skrev han "Veiledning i Fotografi" i en lille notesbog på 32 sider. Den omhandlede både fotografi, mørkekammerteknik og kemikalieoversigt, og ligger i dag i klubbens arkiv.

I 1904 viste han og fotograf H. N. Rom lysbilleder, eller som det hed

dengang, lanternebilleder, i Club der Amateurphotographen in München.

*Foto: Niels Fischer
Storkespringvandet. Ca. 1905*

Foto : Sigvart Werner : Morgenstemning ved Skovriddergården ca. 1910

Sigvart Werner kender vi mest som en fremragende landskabsfotograf.

Han har udgivet adskillige bøger, hvor han skildrer alle egne af den danske natur, samt borge, slotte og kirker. En af hans første bøger fra 1916 hedder "Else" viser billeder fra hans datters liv. Else er på forsiden af dette skrift.

I 1919 blev han medlem af hovedbestyrelsen i Danmarks Naturfredningsforening.

Udnævnt til Æresmedlem i KFAK i 1943.

Foto : Sigvart Werner : Morgensol og spindelvæv, ca. 1920

Foto : C. A. Reitzel : Lillerød by. Ca. 1905
Bromolie

C. A. Reitzel

var grundlægger af KFAK's store billedarkiv, som tæller ca. 100 af hans billeder. Det ældste er fra 1887. Han beskæftigede sig mest

med landskaber i Danmark, Norge og Sverige, og arbejdede med papirbilleder, stereoskopdías og autochrome i tiden op til 1921.

Bromolie.

Til et Bromolieprint laver man en normal papirkopi af et negativ. Det kan være en kontaktkopi – eller et forstørret billede. Papiret vil typisk være et bomulds papir baseret på sølvbromid som lysfølsomt reagens.

Efter den normale fremkaldelse bleges billedet i et blegebad. Formålet er at reducere mængden af sølv i papiret. Denne blegning foregår med en opløsning der typisk indeholder kobbersulfat, kaliumbromid og kaliumdikromat. Blegningen vil også gøre gelatinen 'hårdere' i skyggerne - alt afhængig af mængden af sølv der er tilbage de forskellige steder i printet.

Herefter står man med et svagt positiv billede – kaldes matrixen.

Og nu skal dette billede så behandles i en eller flere omgange med

- Pensel – typisk flere forskellige der er ret flade i enden.
- Opløsning af farvestoffer. Specielt en sort farve. (f.eks. litrografisk sort 1796 eller 1803)

Matrixen lægges i et vandbad i nogle minutter. Den tages op og alt vand fjernes fra begge sider.

Emulsionen på papiret suger vand og når man bearbejder hele billedet med en pensel (man dupper papiret) med den sorte farve hænger farvepigmenterne kun fast der hvor der er tegning i billedet.

Når man har bearbejdet billedet i 10-15 minutter skal det kort i vandbad igen. Det tages op og overskydende vand fjernes. Derefter bearbejdes det igen med pensel med farven. Evt. kan det gentages flere gange.

I dette tilfælde fås altså et sort hvidt billede. Man kan også skifte til f.eks. en gul farve ved anden bearbejdning for at få en anden farvetone.

Peter Elfelt

oprindelig Peter Lars Petersen. Blev kgl. hoffotograf i 1901, og skiftede derefter navn til Elfelt. Han åbnede sit eget atelier i 1890 i Købmagergade i en alder af kun 24 år.

17 år - indgik han og Jens Poul Andersen, bedre kendt som Nellerødsnedkeren, en kontrakt, der gav Peter L. Petersen eneret til at forhandle og sælge Nellerødsnedkerens kameraser.

Foto : Peter Elfelt : Kapsejls på Øresund 1899. Stereoskopdías 120 x 165 mm

Han besad et medfødt forretningstalent, og i 1883 - i en alder af kun

Elfelt var medstifter af Stereoskopklubben, da den blev etableret i 1908.

Foto : Peter Elfelt : Peter Liep, 1902 Stereoskopdías 120 x 165 mm

Martin Jensen

var købmand, og havde sin lille butik i Hellerup.

Han arbejdede med bromolie og dias i 8x8 cm. Mange af hans billeder er

taget i Ribe i tiden omkring 1920.

Han blev Æresmedlem i 1945, og var klubbens revisor fra 1945 til ca. 1950.

*Foto : Martin Jensen
Gammel kone 1923 (Bromolie)*

Foto : Viggo Rivad : *Et farvel*, 1959

Foto : Viggo Rivad : *Spinderokken*, 1955

Viggo Rivad.

I starten af sin fotografiske karriere og til midten af 60'erne tog Rivad billeder af alt, men fattede derefter interesse for socialrealistiske emner. Rivad modtog som den første fotograf Statens Kunstfonds treårige arbejdslegat, der gjorde ham i stand til at opholde sig lang tid på Koføeds Skole, hvor han skildrede arbejdet på skolen.

I 2004 var han den første modtager af Fogtdals fotopriser. I 1976 blev han Æresmedlem af Selskabet for Dansk Fotografi, og i 1984 modtog han Thorvald Bindesbøll Medaljen. Han udgav adskillige bøger: 101 danske billedkunstnere, Vennerne i Aswan, Amra - en nubisk kvinde o.m.a.

Foto : Chr. O. Hansen : Indespærret 1961

Chr. O. Hansen

var også kendt som den abstrakte cykelsmed. Indtil begyndelsen af 60'erne var han kendt for sine portrætter, dobbelteksponeringer og sammenkopieringer, men derefter slog han over i den mere abstrakte genre i sort/hvid, farvedias og farvepapir.

Sine abstrakte billeder lavede han i baglokalet i sit lille cykelværksted på Vesterbrogade ved siden af "Sorte Hest", ved hjælp af kulørte cykelhåndtag, glasblokke, knuste diagslas og lyseffekter.

I slutningen af 60'erne stiftede han "Spektralgruppen" i samarbejde med Ole Bruun og Anders Døssing. Ca. 500 af hans billeder er i dag bevaret, og ligger i klubbens arkiv.

Foto ; Chr. O. Hansen Abstraktion 1984
Dias 5x5 cm

*Foto : Eugen Amding :
Redningsbåden går ud. 1984. Dias 5x5 cm.*

Eugen Amding

er mest kendt for sine naturbilleder - især fuglebilleder. Blomster og insekter havde også hans store interesse. De fleste af billederne er optaget omkring Skagen, hvor han hvert år holdt ferie med hustruen Bodil.

I 1995 skænkede Bodil Amding KFAK to sølvskeer, der skulle uddeles som præmier i "Amdings Naturkonkurrence" der afholdes hvert andet år på lige årstal.

*Foto : Eugen Amding :
Dagpåfugleøje. 1984. Dias 5x5 cm.*

*Foto : Eugen Amding : Spætmejs 1984.
Dias 5x5 cm*

Thorbjørn Thorstensen
stammede fra Drammen i Norge.
Han var en af klubbens meget pro-
duktive fotografer.

Foto : Thorbjørn Thorstensen : Det gamle København, 1965

Foto : Thorbjørn Thorstensen : Bådebro grafik 1969

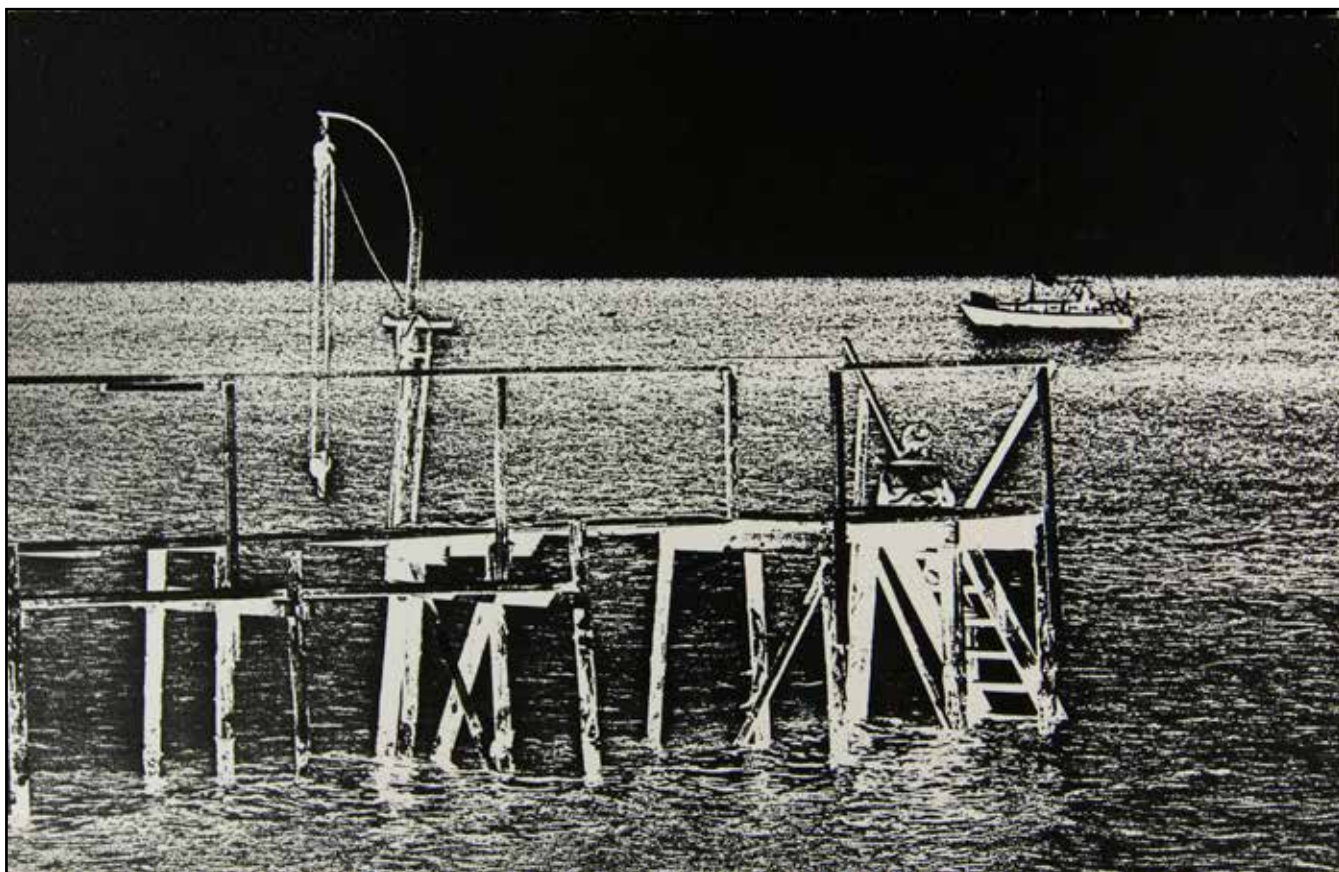

Foto : Tommy Frenning : Karneval

Foto : Tommy Frenning : Model 1949

Tommy Frenning

var uddannet skolelærer. Han var en ivrig deltager i KFAK's mappeklubber, hvor deltagerne kommenterede hinandens billeder skriftligt. I 1950'erne nedsatte han sig som fotograf med eget atelier i lejligheden i Thorshavnsvej.

I 1964 skrev han bogen "Jeg fotograferer" som en fotografisk grundbog. Den blev i fotokredse betegnet som "fotobibelen", og var en uvurderlig hjælp for begyndere og viderekomne. I løbet af 20 år blev den trykt i 8 oplag i over 100.000 eksemplarer.

Sideløbende med bibelen lagde han navn til bøger som kassetteoptageren, smalfilm og flere andre.

Han var i en årrække præsident for Selskabet for Dansk Fotografi og blev i 1976 udnævnt til Æresmedlem i KFAK.

Birgit Olsen

arbejdede i mange år med det klassiske sort/hvide fotografi, for senere at eksperimentere med sammenkopiering, solarisering og mange andre specielle teknikker. Især håndkolorering blev hun en sand mester i.

Omkring år 2000 begyndte hun at arbejde digitalt, og skabte det ene mesterværk efter det andet. Det resulterede i fine placeringer i mange fotokonkurrencer. Birgit skænkede sin store bogsamling til klubben.

Foto ; Birgit Olsen : Ansigt håndkoloreret 1994

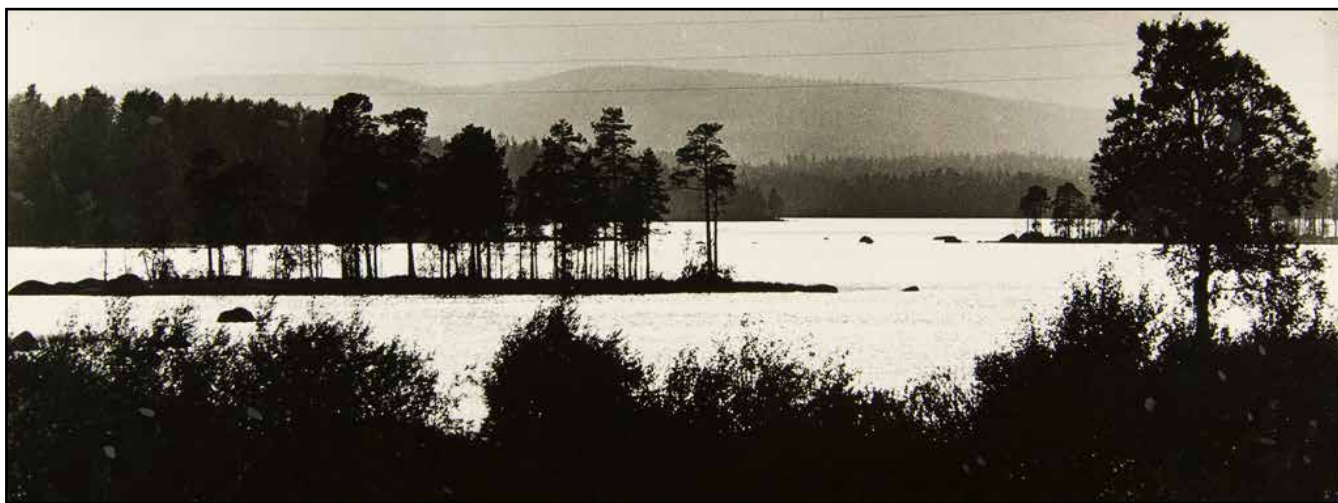

Foto : Sven Hegner : Svensk landskab, 1974

Sven Hegner

var medlem af KFAK i næsten 50 år. Han gjorde en aktiv indsats i bestyrelsen, og var i en periode billedsekretær. Han var en dygtig fotograf, og lavede i mange år store flotte landskabsbilleder.

Fotosammenslutninger:

I 1944 indledte KFAK et samarbejde med Danske Kamera Piktorialister (DKP), som dog kun varede ganske kort tid. I 1946 tog sekretæren i klubbens bestyrelse, Adzer Blume, initiativet til dannelsen af Dansk Foto Union, en sammenslutning af danske fotoklubber, som varede frem til 1952.

I 1957 stiftedes Selskabet for Dansk Fotografi (SDF), på initiativ af blandt andre KFAK's formand, Gustav Theilgaard. Denne organisation har vist sig at være levedygtig. SDF har gennem årene afholdt en årlig landskonkurrence, hvor resultatet blev offentliggjort i forbindelse med den årlige generalforsamling i oktober måned. SDF har også siden 2009 udgivet "Dansk Fotografi" i et fornemt tryk i størrelsen A4. Bladet udkommer 4 gange årligt.

I de senere år har der været en krise, idet mange fotoklubber ikke har ønsket at fortsætte med at være medlem, nok så meget på grund af kontingentets størrelse.

Der er i 2019 sket en strukturændring, så klubberne kan være medlem som klub til væsentlig lavere kontingent, men de enkelte medlemmer i klubberne kan vælge et personligt medlemskab til forskellige priser afhængig af, hvad man ønsker eller helt lade være. Medlemmerne af SDF har mulighed for at deltage i landskonkurrencen, modtage "Dansk Fotografi" og har stemmeret til generalforsamlingen.

Lyd dias – en del af landskonkurrencen.

I 1971 afviklede SDF den første konkurrence i lyd dias, d.v.s. dias der vises, som en serie med lyd. Konkurrencen stammer fra Epinal i Frankrig, hvor ideen opstod ca. 10 år tidligere.

Konkurrencen bliver afviklet hvert år på SDF's landsmøde.

I 70'erne og 80'erne gjorde KFAK sig bemærket i ind- og udland med pæne placeringer.

Efter computeren har gjort sit indtog, skiftede konkurrencen navn til lyd billede.

Region Nord.

På initiativ af Skovlunde Amatør Fotoklub og Frederikssund Fotoklub oprettedes i 1990 Region Nord Foto (RNF).

KFAK fik i 1995 til klubbens 100 års jubilæum 1 års gratis medlemskab i gave og blev således medlem af sammenslutningen. 31 fotoklubber, beliggende i den nordlige del af Sjælland er i dag tilsluttet RNF. KFAK's medlemmer har i mange år opnået fine placeringer i RNF's konkurrencer, og klubben blev i 2017, 2018 og 2020 den højest placerede klub.

Vennerne i Malmö.

I mere end 50 år har KFAK været venskabsklub med Malmö Fotoklub, eller som den i dag hedder "Fotografiska Föreningen i Malmö".

De to klubber har jævnligt arrangeret fotoudflugter sammen i København og Malmö, arrangeret fotoudstillinger i begge byer og stået for bedømmelse af fotokonkurrencer. I 1974 viste KFAK lyd dias i Malmöhus slot, en noget særpræget oplevelse i et slot fra 1429 med metertykke mure.

I 2007 arrangerede de to klubber som tidligere nævnt en fælles fotoudstilling, og i 2018 besøgte medlemmer fra KFAK klubben i Malmö, og viste gamle dias med projektoren fra 1921.

Fotoudflugter:

Efter første verdenskrig arrangerede klubben jævnligt fotoudflugter, hvor medlemmerne kom slæbende med deres stativer og tunge kameraer. Og når fruene var med iført store hatte og lange kjoler, var det noget af en oplevelse både for deltagerne selv og dem, der så til. I 1942 og 1943 arrangeredes der adskillige ture i samarbejde med Helsingør Fotoklub.

I 1960'erne og 70'erne blev fotoudflugterne afholdt Kristi Himmelfartsdag i samarbejde med Leica Klubben. KFAK's mangeårige bibliotekar, Jacob Pedersen, arrangerede disse udflugter. Han gennemtravede i forvejen de mest mystiske, ikke afmærkede stier og veje, over åer og hegn - og blev ikke uden grund kaldt "torturleder".

Som en afveksling gik nogle ture til Sverige. Det var muligt at leje en bus af "Svenska Järnvägarna" til en fornuftig pris.

I anledning af 100 års jubilæet i 1995, gik fototuren til Prag, og indtil 2013 gik den årlige tur til forskellige steder i Danmark og i udlandet.

Siden er det blevet tradition hvert år at besøge forskellige udenlandske byer.

Foto . C.A. Reitzel

Klubudflugt. Ca 1910 (fra venstre: Fru Steenberg, Fischer, ukendt sløret dame, Borgen, Fru Dr. Møller, Dr. Thulstrup, Steenberg, Dr. Scherbæk, Carl Reitzel)

Foto : Kjeld Petersen 1954 : Fra venstre: Margrethe Olsen, Johan Wedege, ukendt dame, Martin Jensen, Arne Hafstrøm, Jacob Pedersen, Rona Jahn, ing. Schmidt

Nedenfor: Foto : Egon Andersen: Samling efter fotografering i Femsølyng, Rude skov 2019

København gennem tiderne

Foto : Th. G. Sørensen Dr. Louises bro, Ca. 1915

Foto : Martius Truelsen
Stormgade / Vester Voldgade Autochrome 18 x 24 cm

Martius Truelsen Vor Frelser kirke (Dias 9 x 12 cm)

Hans P. Carl Nyhavn Ca. 1910

Foto : C.A. Reitzel :
Skindergade 1910 Stereoskopdías

Foto : Egon Andersen :
Skindergade 2019. Digital stereoskopoptagelse

I klubbens arkivmateriale findes billeder fra København taget (næsten) samme sted. Billederne er taget af forskellige fotografer. De to eksempler er fra Skindergade med 109 års og fra Tivoli med ca. 40 års mellemrum.

Et eksempel er de to stereoskop billeder fra Skindergade med Rundetårn i baggrunden. De to billeder med 109 års mellemrum giver det indtryk, at der

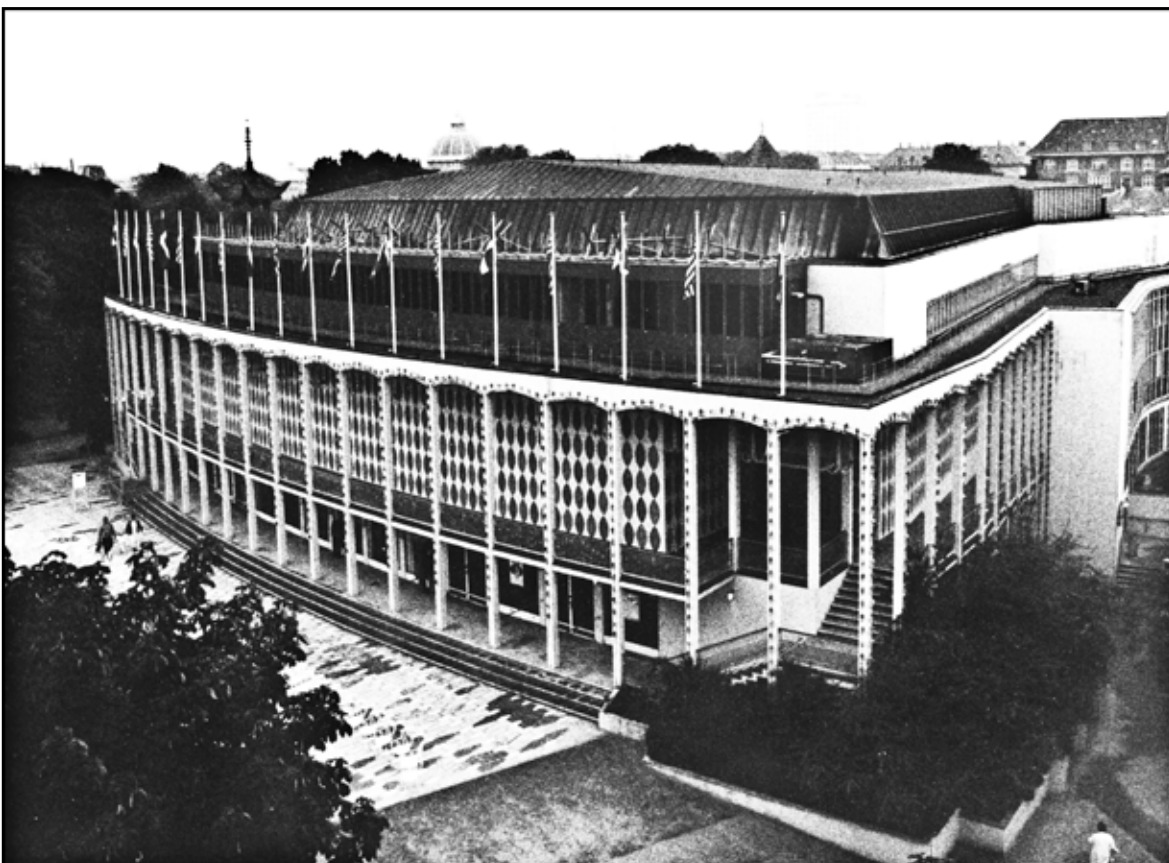
ikke er sket de store ændringer, og det er gældende i den indre by, hvor gaderummene og bygninger ikke er ændret meget.

Større ændringer ses mange steder. Det ses af de to billeder af Tivoli's koncertsal. Det ene viser den midlertidige bygning og det nederste den nuværende koncertsal. De er taget fra næsten samme sted, hvilket kan ses på kuplen og tårne i baggrunden.

Foto : Verner "Fejer" Pedersen, ca. 1950
Midlertidig bygning som Tivoli rejste på koncertsalens brandtomt
efter bombesprængningen i juni 1944.

Foto : Jan Burggraaf :
Tivoli 1986

KFAK i 2000 - tallet:

I det første årti af indeværende årtusinde kom den digitale ændring også til fotografien. I midten af første årti blev kameraer med digital sensor så billige, at de blev tilgængelige for andre end professionelle.

Mange af de medlemmer, der tidligere havde mørkekammer hjemme, gik over til at bruge computeren til billedbehandling. Dels var billedbehandlingsprogrammerne blevet bedre / billigere, dels slap man for at stille mørkekammeret op i køkkener / badeværelser / fyrrum og lignende steder.

Ændringen fik også indflydelse på klubbens månedskonkurrencer, idet man gik fra opdeling mellem dias og papirbilleder (hovedsagelig sort / hvid) til at være digitale billeder og papirbilleder, hvor også farve blev dominerende.

Arkiver og bibliotek.

KFAK's omfattende billedarkiv blev grundlagt allerede i klubbens første år af C.A. Reitzel. Han tegner sig for ca. 100 billeder, papirbilleder, stereoskopdias og autochromer (farvedias) optaget i perioden 1887 (8 år før klubbens oprettelse) og til 1921. Arkivet er løbende suppleret op og indeholder i dag over 8000 billeder fordelt mellem papirbilleder og dias.

I 2011 påbegyndtes en digitalisering så hele arkivet i dag ligger i en database. Efter arbejdet med billedarkivet var færdigt (det bliver i øvrigt aldrig færdigt), kom turen til dokumentarkivet. Det inde-

holder originale dokumenter samt kopier af brevveksling med fotoklubber i ind - og udland, kontrakter og aftaler m.m. fra klubbens start, i alt ca. 6000 dokumentsider.

Biblioteket indeholder KFAK's og Dansk Nikon Klub's store bogsamlinger helt tilbage til de to klubbers start. KFAK arvede en større bogsamling fra et medlem, hvilket gav anledning til en grundig gennemgang af samlingen og fjernelse af en række bøger og dubletter, og i denne sammenhæng blev bogsamlingen registreret og lagt ind i klubbens database.

Årlig aktiv periode.

Omkring årtusindeskiftet blev der i bestyrelsen drøftet det forhold, at klubbens aktivitet startede primo september og sluttede med en årsafslutning med uddeling af præmier etc. ultimo maj måned. Der var ingen aktivitet i de tre sommer måneder.

Det ændrede bestyrelsen på ved at planlægge udenørs fotoaftener på mandagene i juni og august måneder. Ideen var og er stadig, at medlemmerne mødes et sted, fotograferer og afslutter med en social sammenkomst. Der har været besøg mange steder i København, på Bakken, ved medlemmers sommerhuse / kolonihaver, hos en fotograf o.m.a.

Det er blevet tradition, at medlemmerne mødes i Tivoli den sidste mandag i juni måned, får nogle fotoopgaver og ved 21-tiden afslutter sæsonen over en øl.

Klubben har til op i 1990'erne benyttet medaljer: Guld, sølv og bronze. De er ens bortset fra materialet, gulmedaljen ses ovenfor.

Bundne emner.

Der var også i denne periode et ønske om emner ved nogle af konkurrencerne. Dette blev diskuteret i bestyrelsen, der kunne se ideen i de bundne emner. Muligheden for at finde "gamle" foto frem dog var til stede. Løsningen blev, at fotos med de bundne emner skulle være taget efter offentliggørelsen af listen med emner til den efterfølgende sæson. Dette sker samtidig med generalforsamlingen ultimo marts måned.

Månedlig workshop.

I det program, bestyrelsen udarbejdede, indgik også en månedlig workshop på den første onsdag i måneden. Workshoppene startede med brugen af digitale kameraer, teknikken omkring billedbehandling og efterfølgende blev færdiggørelse af billeder med opklæbning, passepartout skæring, printning, portræt fotografering med lokaleforeningens lysanlæg en del af emnerne i den månedlige workshop.

Fokusgrupper.

I de senere år er der, udover mødeaftenen med workshop den første onsdag i måneden, etableret fokusgrupper, som har møde på de øvrige onsdags aftener. Der er tale om kvindegruppen, max8 gruppen (dog nedlagt), KAOS gruppen, og søndagsgruppen (der har møde 4 gange årligt i de måneder, hvor der er 5 onsdage).

Konsekvensen er, at klubben bruger sine to ugentlige aftener i lokalerne fuldt ud og andre grupper må holder deres møder / aktiviteter på andre tider eller hos hinanden.

Brugen af mørkekammeret.

Lokaleforeningen KFL har et kælderrum, hvori der gennem årene har været mørkekammer og lager af mange ting. Det har ikke været brugt særlig meget og ændringen til digital fotografering har mindsket behovet for mørkekammer.

I 2011 var der et meget kraftigt regnvejr i København og en del af vandet fra gården bag bygningen Jagtvej 11 samt fra kloakken endte i kælderrummet. Mørkekammeret blev totalskadet, det meste blev kasseret, og rummet blev benyttet til lager.

For nylig flyttede lokaleforeningen til et større kælderrum, der ligger lige under mødelokalerne.

KFAK og Dansk Nikon Klub.

De to fotoklubber har haft lokalefællesskab siden 1972. I de senere år har Dansk Nikon Klub haft stigende problemer med at opretholde et tilstrækkeligt stort medlemstal, så den 1. oktober 2020 fusionerede de to fotoklubber, med KFAK som den fortsættende klub.

KFAK og København i 2019/20.

Som optakt til 125 års jubilæet blev det besluttet, at det gennemgående tema i fotoklubbens månedskonkurrencer i 2019/20 skulle handle om forskellige sider af byen København.

Den grønne by

1. plads : Nils Hastrup

2. plads : Fine Holten :
Den grønne Sortedams sø

3. plads: Hans Henrik Holfelt :
Den grønne by

Fest i byen

1. plads: Dorthe Dalby Nielsen : Grillfest

2. plads: Jakob Laurrup

3. plads : Ove Lyngsie : Copenhagen Pride

Cykler i byen

1. plads : Fine Holten :
Under broen

2. plads : Dorthe Dalby Nielsen :
Cykelparaply

3. plads : Elsebet Isberg Hansen

Byens vand

1. plads: Dorthe Dalby Nielsen :
8 tallet

2. plads : Anders B Kristensen :
Københavns Venedig

3. plads : Frede Elman Hansen

Detaljer i byens bygninger

1. plads : Angel Castillo

2. plads : Fine Holten : Den Sorte Diamant

3. plads : Henrik Boserup

Byen efter solnedgang

1. plads : Ove Lyngsie : Våd kulturnat

3. plads : Anders B Kristensen : Den sidste stråle

2. plads: Fine Holten : Aftenregn

Medlemmerne har ordet

Foto : Nils Hastrup : Medlemmer i mødelokalet 2019.

Mit liv i KFAK.

Jeg blev medlem i KFAK ca. 1965 efter anbefaling af en af min fars bedste venner og skolekammerat Jacob Pedersen, mellem venner i klubben kaldet "Gammel Jacob". Dengang var kontingentet 10 kr. pr. måned. Vi havde klublokaler på Amager Fælledvej 3, st. th. og holdt klubmøde hver torsdag kl. 20. Det blev senere ændret til mandag kl. 20.

"Gammel Jacob" var en af de gamle "rotter". Han havde et fantastisk billedsyn, og var berømt eller berygtet for beskæring af de billeder, som blev vist de mødeaftener. hvor der var gennemgang af måneds-konkurrencer. Han medbragte altid to vinkler til beskæring. Samtidig var han en konstruktiv dommer med fine og uddybende kommentarer.

Dengang havde vi en sort/hvid gruppe A og B og en farvedias gruppe CA og CB.

A var for viderekomne og B for begyndere. Som nyt medlem startede man i gruppe B, og fik man en god placering, rykkede man op i gruppe A. Det blev regnet for en stor anerkendelse. En farvepapirgruppe fik betegnelsen D. I 1976 indførte man lyd/dias-konkurrencen, der blev afviklet hvert år til 1984.

Vi havde bedømmelse af billederne de to første mødedage i måneden. Først CA og CB, den følgende mødeaften A, B og D. Lyd/dias blev bedømt i slutningen af sæsonen.

Månedskonkurrencerne blev bedømt af tre dommere, der gav point fra 1 - 10 i hhv. idé (løsning

af opgaven) komposition og teknik. Der kunne være stor forskel på de enkelte dommers point. De opnåede point blev lagt sammen til et slutresultat, når sæsonen sluttede.

En anden ting jeg husker, var de traditionsbundne fototure Kr. Himmelfartsdag som Gammel Jacob stod for. Der var mange ture i naturen, da Jacob var et stort naturmenneske. Senere overtog jeg traditionen og lavede mange ture til Skåne i Sverige. Vi tog af sted fra Havnegade til Malmø, hvor der holdt to store SJ-busser, som vi steg ombord i for at køre ud i det smukke Skåne.

En anden ting jeg husker fra klubmøderne, var aktiviteten i et lille separat køkken før møderne startede. Der var et medlem, der kunne ryste historier ud af ærmet. De var ikke lige stuerene alle sammen, så der blev grinet højlydt.

Da vi i 1972 flyttede til nye lokaler på Gl. Kongevej 47B i anden baggård, sluttede en del medlemmer af hver mandag på 90'eren (Gl. Kongevej 90), hvor vi fik en slowbeer, eller to. Det blev tit over midnat før vi kørte hjem.

Der var et godt kammeratskab blandt medlemmerne, som ofte tog ud og fotograferede sammen. Der blev også holdt fotokurser iamerateknik og mørkekammertechnik. Det stod Tommy Frenning for. Tommy var også forfatter til Politikens "Jeg fotograferer" også kaldet fotobibelen, som udkom i to bind.

Jakob Lautrup

KFAK før og nu.

IKFAK har det altid drejet sig om BILLEDER. Det er centrum for vores interesse, og det er jagen på det gode billede, som samler os. Sådan var det, da jeg kom ind i klubben i 1970, og sådan er det stadigvæk. Derfor føler jeg heller ikke, at klubben har forandret sig så meget gennem årene, men udadtil er der alligevel sket mange ændringer:

Vi flyttede fra Amager Fælledvej til Gl. Kongevej i 1972 og til Jagtvej 11 i 1982, og her er vi stadigvæk.

En af de helt store forandringer var, da ”det digitale” omkring årtusindskiftet begyndte at røre på sig. I begyndelsen var resultaterne lidt blandede, men teknikken blev efterhånden bedre og bedre, og da de digitale kameraer også blev virkelig gode, gik det pludselig stærkt. Mørkekammerets tid var forbi, og der var ikke grund til at være sentimental over det. Vi fik helt nye muligheder for at efterbehandle vores billeder, og vi kastede os over Photoshop og andre programmer og studerede de talrige muligheder.

Nye medlemmer strømmede nu ind i klubben, og medlemstallet steg – i en periode måtte der lukkes for tilgang. Det større medlemstal gav KFAK en bedre økonomi, og klubben købte nyt og moderne udstyr. De nye og de ”gamle” medlemmer inspirerede hinanden, og det sås på kvaliteten af billederne.

Klubbens aktiviteter er også steget markant over en længere årrække: Flere og længere ture i ind- og udland, flere workshops, fokusgrupper og mange nye ideer. Sin høje alder til trods, er klubben i god form.

Mandag aften er stadigvæk fast mødeaften, og det er fotografiets billedmæssige kvalitet som stadig er det vigtigste. Men nu som før lægger vi også vægt på det sociale samvær, og der er i tidens løb blevet grundlagt mange venskaber medlemmerne imellem.

Jeg har haft mange gode oplevelser i KFAK, og jeg er ikke bekymret for klubbens fremtid.

Ellen Philipson

KFAK er for os inspiration, udfordringer og samvær.

Vi er et ægtepar, der begge interesserer os for at fotografere, og da vi i 2015 bestemte os for at melde os ind i en fotoklub, undersøgte vi flere muligheder. Da vi kom ind på KFAK’s hjemmeside, blev interessen vagt af de mange flotte medlemsbilleder, der var på siden.

Inden vi meldte os ind, var vi til en infoaften, hvor vi blev taget utrolig godt imod, og da aftenen var slut, meldte vi os begge ind.

Det har vi aldrig fortrudt. Der er en rigtig god ånd i klubben, hvor man aldrig går forgæves, når man har brug for hjælp eller gode råd.

Der er mange dygtige fotografer i klubben, og det er både meget inspirerende og lærerigt, når man gerne vil blive bedre til at fotografere.

Vi er også meget glade for de aktiviteter, der er i klubben så som workshop, foredrag, udflugter samt alle de konkurrencer, der er hen over året, og som giver nogle gode udfordringer.

Mogens Vængesgaard Hansen og Elsebet Isberg Hansen

KFAK i nutid og fremtid:

Fra KFAK's start i 1895 og frem til omkring år 2000 var den analoge teknik med film og fremkalder den enerådende teknik i al form for fotografering. Og KFAK's medlemmer var i front med det hele.

Efter årtusindskiftet begyndte de første digitale kameraer at dukke op på markedet. Prisen på kameraerne var høj – til gengæld var billedkvaliteten så lav, at der skulle gå endnu nogle år før de digitale kameraer for alvor kunne slå de analoge kameraer helt af banen.

Omkring 2005 begyndte det at gå stærkt i KFAK. Det blev muligt at anskaffe et brugbart digitalt spejlreflekskamera for under 10.000 kroner, og i løbet af meget kort tid havde stort set alle fotoklubbenes medlemmer overgivet sig til den digitale kamerateknik.

I dag er der digitale kameraer over alt, og de kan det hele i en fantastisk kvalitet. Mobiltelefoner, som vi alle har med os hele tiden, indeholder et eller flere kameraer, der optager både billeder, film og lyd.

Spejlreflekskameraerne bliver spejlløse, og grænserne mellem stillbillede- og filmkameraer flyder helt ud. Helt almindelige kameraer kan optage film i biografkvalitet.

Kameraernes lysfølsomhed er ved at blive så gode, at vi kan optage film og billeder i så mørke omgivelser, at selv øjnene ikke kan følge med.

Alle de tekniske landvindinger er både en udfordring og en mulighed for KFAK.

Fotoklubben skal i fremtiden være parat til at omfavne hele den nye medievirkelighed og ikke kun beskæftige os med stillbilleder på papir eller på computerskærm.

I takt med at kameraerne udvikler sig og giver nye fotografiske muligheder, som vi tidligere kun kunne drømme om, vil der i KFAK blive dannet flere fokusgrupper, der arbejder med specielle fotografiske emner eller teknikker.

Internettets fremkomst har haft en enorm betydning for hele samfundet. Vi kan kommunikere med hinanden og udveksle billeder og film på flere platforme.

For KFAK betyder det, at vi i stigende grad kan mødes om vores fælles fotointeresse uden at vi fysisk befinder os i samme rum. På den måde er fotoklubben blevet mere global. Vi kan være aktivt til stede uanset om vi befinder os i lokalerne på Jagtvej 11, hjemme i privaten, eller på rejse langt fra Danmark.

Om vi fotograferer analogt eller digitalt, er kameraet bare et værktøj til at formidle et billedindhold. Det var det i 1895 og det er det i 2020, og det vil det vedblive at være i KFAK.

Ove Lyngsie

Formænd i KFAK gennem tiden

Thorvald Nicolai Thiele. Professor i astronomi

Højesteretssagfører Michael Villars Lunn. Dirigent ved KFAK's stiftende generalforsamling i 1895

Direktør C. J. Brodersen

Fabrikant A. Heegaard Poulsen

Direktør Gustav Theilgaard

Professor Thorvald Nicolai Thiele	1895 – 1897
Højesteretssagfører Michael Villars Lunn	1897 – 1898
Redaktør og læge W. Thulstrup	1898 – 1903
Højesteretssagfører Michael Villars Lunn	1903 – 1904
Direktør, ingeniør C. J. Brodersen	1904 – 1929
Grosserer Peter Jahn	1929 – 1931
Dr. med. P. K. G. Bentzon	1931 – 1933
Fabrikant A. Heegaard Poulsen	1933 – 1937
Ingeniør R. Thomsen	1937 – 1939
Cand. pharm. K. Sengeløv	1939 – 1942
Fabrikant A. Heegaard Poulsen	1942 – 1951
Ingeniør Thorkild Larsen	1951 – 1953
Direktør Gustav Theilgaard	1953 – 1967
Cand. jur. Erik Egmos	1967 – 1968
Fotograf Tommy Frenning	1968 – 1973
Glasrørsblæser Egon Andersen	1973 – 1980
Advokat Henrik Legarth	1980 – 1988
Ingeniør Ove Lyngsie	1988 – 1996
Møbelsnedker Michael Jørgensen	1996 – 2008
Ingeniør Ove Lyngsie	2008 -

